

Trenger jeg Gud?

Lesetekster: Jes 59, 1 - 4 og 1. Joh 1, 8 – 2,2

Evangelietekst: **Lukas-evangeliet kapittel 18, vers 9-14**

Forberedelse:

Les alle tre tekstene høyt sammen. Les så evangelieteksten stille hver for dere. Ta en runde og nevnting dere la spesielt merke til, noe som gjorde spesielt inntrykk.

Spørsmål til samtale:

- Hva er den røde tråden i de tre tekstene denne søndagen?
- Hvilke følelser fylles du med om du tenker deg at du står ansikt til ansikt med Gud? (Noen muligheter kan være: glede, takk, uro, redsel, frimodighet, skam..)
- Prøv å beskrive ditt gudsbilde. Hva har vært med på å forme det? Hva tror du Gud tenker om deg?
- Hvorfor er en sunn selvinnsikt viktig for det åndelige livet?
- Hvilket forhold har du til ordet «bot»? Er det noe du trenger?
- Lag en liste over forbønns-emner du opplever er særlig viktige i forhold til dagens tekster?

Bønn:

Nådige Gud, du som har skapt oss i ditt bilde og formet oss med din hånd. Du kjenner oss og vet om alt vi har tenkt og gjort. Gi oss din nåde, så vi angrer våre synder og setter vår lit til Deg. Tilgi oss vår synd og skap i oss det nye livet, så vi kan elske deg og tjene vår neste. Amen.

Sammendrag:

Jesus forteller lignelsen om fariseeren og tolleren til noen som stolte på at de selv var rettferdige og så ned på andre. Iblant kan det være lett å be. Andre ganger vanskelig. Iblant kan vårt gudsbilde forstyrre og vi kan glemme at Gud er større enn våre bilder av ham.

Fariseeren roser seg selv for det livet han lever. Han er full av seg selv og har egentlig ikke noe å be om. Han trenger strengt tatt ikke Gud. Tolleren er knust og trenger hjelp. Han står der med livet sitt sånn som det er og åpner seg for Guds nåde. Det er det som er den dype forskjellen på dem. "Tolleren gikk hjem rettferdig for Gud, den andre ikke"..

Mye har gått i stykker i livene våre, og det er der lyset kan slippe inn. Det er der Guds nåde kan nå oss. Når vi står der, hos Gud, med livene våre sånn de er, kan vi oppleve det forunderlige og befriende i at det finnes nåde. Vi trenger Guds nåde over livene våre. Så kan vi gå hjem, med lettere skritt, rettferdige for Gud.

For de som ønsker å dykke dypere i tematikken, her følger hele Olavs preken:

Vet du hvor du kan møte Gud?

"To menn gikk opp til tempelet for å be." Bra start. De vil møte Gud, og vet hvor de skal gå. Til det stedet jødene gikk for å be.

Hvor går du, når du vil møte Gud? Kan du møte Gud i kirken?

Tolleren og fariseeren gikk inn i tempelet. Tolleren ba kanskje ikke så ofte, og ble sjelden sett i tempelet. Fariseeren var nesten fast inventar. Men nå var de begge på vei for å be. Den første med tunge skritt, den andre raskt og vanemessig.

Vi kan fort glemme at Gud er helt annerledes enn oss mennesker og alle våre bilder av ham.

Lett og vanskelig

Jeg må si jeg kjenner meg igjen i begge måtene å gå på og be på. Noen ganger gleder jeg meg til å få tid til bønn. Gleder meg over å kunne få sette av tid med Gud og være sammen med ham.

Andre ganger er det vanskelig å få til. Det er nesten ubehagelig å være stille, så jeg forstyrrer meg selv med telefonen, TV, avisa, ting som må gjøres først. Jeg innbiller meg at jeg ikke har tid kanskje. Men én ting har jeg lært. Når jeg har det sånn, så vet jeg at det mest sannsynlig er et eller annet som sperrer mellom meg og Gud. Det er noe jeg ikke vil se kanskje, ikke gå inn i. Kanskje noe jeg ikke vil at Han

skal se. Eller jeg tror Han ikke kan gjøre noe til eller fra, at det ikke er viktig for en bønn. Det kan være mange grunner. Da kan veien til bønnen være tung.

Gudsbilde forstyrrer

Det kan også ha mye å si hva slags gudsbilde vi har. Hvordan vi tror at Gud er. Hvis vi tror at Gud er like streng mot oss, som vi kan være mot oss selv, er det kanskje altfor skummelt å møte ham. Eller hvis vi tror han ikke kan tilgi, fordi vi ikke kan tilgi oss selv.

Vi kan fort glemme at Gud er helt annerledes enn oss mennesker og alle våre bilder av ham. Han er hellig og han er kjærlighet. Han hater synd og elsker synderen. Han er alltid villig til å tilgi, til å ta bort synden, når vi kommer til ham med livene våre. Fordi han elsker oss. Selv om vi vet at Jesus gikk så langt at han døde for oss, kan det være vanskelig å ta helt inn at veien til Gud står åpen for oss. Gud står der med åpne armer, og vi kan komme når vi er klare for det.

Fariseeren vs tolleren

Både tolleren og fariseeren kommer inn i tempelet og begynner å be. Tolleren står sannsynligvis bare rett innenfor døra, mens fariseeren finner seg en god og synlig plass og løfter blikket mot himmelen, sånn det var vanlig å gjøre når man skulle be. Og ber halvhøyt for seg selv, som de også pleide å gjøre.

*Og han har ingenting å miste,
men alt å be om. Og det er også
det han får.*

Han er en stolt mann, en som har orden på livet sitt. Han lever som et forbilde for resten av folket, og er også en som folk ser opp til. En mann som bruker hele livet sitt til å gjøre det rette. Han forteller Gud om det livet han lever. Som de andre fariseerne faster han to dager i uken [mandag og torsdag], selv om Moseloven bare pålegger ham å faste fem dager i året [på den store forsoningsdagen

og fire dager til minne om Jerusalems ødeleggelse i 587 f.Kr]. Han betaler tiende av alt han tjener, selv om det bare skulle betales av grøde og husdyr. Han gjør det som er Guds vilje, og mer til. Og han takker Gud for at han ikke er som de andre som bryter ekteskapet, svindler og gjør urett. Eller som den tolleren nede ved porten. Fariseeren hadde egentlig ikke noe å be om, og det var akkurat det han fikk.

Tolleren er ikke stolt. Hele folket vet at han er motsatsen til fariseeren. Han er en åpenbar synder, som både er på lag med okkupasjonsmakten og utnytter folket til å tjene seg rik. Han er dårlig likt av alle, og folk har gode grunner til å mislike ham og kalle ham en synder. Nå står han der rett innenfor porten og bøyer hodet. Han sier ingenting om livet sitt. Han sammenligner seg ikke med noen. Han bare slår seg for brystet, som et uttrykk for anger og fortvilelse, og bruker ordene fra Salme 51: Gud, vær meg synder nådig!

Tolleren er knust og trenger bot. Han trenger å bli reparert. Han fikser ikke livet, og ser at det er mye han ikke gjør riktig. Når han kommer inn i tempelet, møter han den hellige Gud som er Kjærlighet. Og han lar Gud være Gud og har ingenting å miste, men alt å be om. Og det er også det han får.

“Tolleren gikk hjem rettferdig for Gud, den andre ikke,“ sier Jesus.

Tolleren lukker Gud inn i livet sitt

Ole Hallesby skriver i boka “Fra bønnens verden” at “bønn er å lukke Jesus inn i våre liv”. For meg er det en nøkkel til denne fortellingen. Bønn handler om å åpne seg for Gud, og la ham slippe inn i livet vårt. Sånn som det er.

Fariseeren er så full av seg selv, at han ser bare seg selv. Han tviholder på glansbildet av seg selv ved å påpeke hvor mye bedre han er enn alle andre. Han trækker dem ned, for å holde seg selv oppe. Han trenger ikke Gud.

Han står der med livet sitt sånn som det er og åpner seg for Guds nåde.

Trenger jeg Gud? Gjør du? Tror vi at vi kan klare oss selv?

Tolleren kunne kommet med masse unnskyldninger, og ramset opp andre som gjorde verre ting enn ham. Men han gjør ikke det. Han står der med livet sitt sånn som det er og åpner seg for Guds nåde.

Det er det som er den viktige forskjellen på dem. Tolleren gikk hjem, rettferdig for Gud, fordi han åpnet seg for Guds nåde. Han lot Gud vise ham hva Gud ser i den han elsker.

There's a crack in everything

Leonard Cohen synger: “There is a crack in everything, that’s how the light gets in”. Det kunne vært en sang om tolleren i tempelet. Og om deg og meg..

Mye har gått litt i stykker i livene våre, og det er der lyset kan slippe inn. Det er der Guds nåde kan nå oss. Når vi står der, hos Gud, med livene våre sånn de er, kan vi oppleve det forunderlige og befriende i at det finnes nåde. Det finnes lys og kjærlighet som kan slippe inn i all slags mørke. I alt som er låst og fastgrodd. I det som føles ødelagt og det som ligger i de mørkeste krokene. I det som sperrer for livet.

Synsbekjennelse

Tolleren i tempelet var en opplagt synder. Synd er ikke et populært ord om dagen. Vi snakker ikke så mye om det lenger. Synd er å gjøre mot Guds vilje. Den viljen som vil det beste for alle mennesker. Vi tenker ofte mer på oss selv enn på andre, og tar valg som vi kanskje vet at er gale. Vi kan angre og kjenne på skyldfølelse, men så er det kanskje enklest å fortrenge det. Trykke de følelsene ned, tenke at

gjort er gjort, og gå videre. Men fortrent skyldfølelse bidrar til å miste gleden over livet. Det fortsetter å gjøre noe med oss, med relasjonene våre til Gud og til andre mennesker, når vi ikke lar det komme fram i lyset. Gjort er gjort, og kan ikke gjøres ugjort, men likevel kan vi gjøre noe med det.

Vi kan innrømme og be om tilgivelse. Vi kan åpne oss for nåden. Nåden som skaper nytt liv.

Vi kan innrømme og be om tilgivelse. Vi kan åpne oss for nåden.

Så er det viktig å si at det er ikke alt vi bærer på som er synd, som er vår skyld. Ikke engang alt vi har skyldfølelse for eller skammer oss over. Livet er sammensatt, og vi trenger å få hjelp til å sortere. Men vi kan begynne med å åpne oss for Guds lys og nåde inn i det kaotiske. Det kan gi oss hjelp til å be andre om tilgivelse, og hjelp til å tilgi oss selv.

Vi trenger Guds nåde over livene våre. Vi trenger hans tilgivelse.

Nå er vi her i kirken. Gud er her, klar til å møte oss.

Den Gud som er hellig og som er kjærlighet.

Han står med åpne armer.

Gud elsker deg, og du kan være trygg på at du får hans tilgivelse. All synd blir borte imøte med Guds nåde. Så kan vi gå hjem, med lettere skritt, rettferdig for Gud.